

Opava 24.5.2011
čj. SRS 037308/2011

Oblastní odbor SRS
Jaselská 552/16
746 82, Opava

Zpráva č. 8 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 16.–22.5.2011

1. Počasí

V uplynulém týdnu bylo většinou teplé až velmi teplé slunečné počasí. Ranní teploty se postupně zvyšovaly z 6–9 °C na přibližně 10–15 °C, odpolední maxima z 15 °C až na 27 °C. Bouřky a různě intenzivní přeháňky jsme zaznamenali až od pátku do neděle.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Porosty poškozené mrazem většinou slušně regenerují (brambory), nevratná poškození nastala hlavně opadem plůdků hrušní, slivoní a meruněk. Zaplevelení obilnin je většinou slabé, naopak lokálně středně až silně jsou zapleveleny některé porosty kukuřice. Z polních prací v současné době probíhá zejména intenzivní fungicidní, případně ještě herbicidní ochrana.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední až silné.

PŠENICE OZIMÁ (RF 33–43 BBCH)

Ojedinelý střední výskyt padlí pšenice (*Blumeria graminis*) je hlášený z okresu Opava (Opava předměstí), jinak výskyty houbových chorob zůstávají ve spodních listových patrech a jsou pouze slabé intenzity.

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

JEČMEN OZIMÝ (RF 37–61 BBCH)

Rovněž výskyty chorob na ječmeni ozimém jsou všeobecně slabé, ojedinělý střední výskyt spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*) byl zjištěn v okrese Přerov (Prosenice).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32–51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32–37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39–51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32–51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

JEČMEN JARNÍ (RF 29–37 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané. Na více lokalitách jsou zaznamenány střední výskyty **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**, a to v okresech Jeseník (Vidnava) a Přerov (Rokytnice), silný výskyt byl zjištěn v okresech Karviná (Věřňovice) a Opava (Opava předměstí).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

Střední výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byl zjištěn v okrese Nový Jičín (Petřvaldík).

Pozorování padlí ječmene se provádí v plném odnožování (25 BBCH), při objevení 2. kolénka (32 BBCH) a na začátku metání (49-51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož.

Ošetří se porosty, u nichž je při prvních dvou pozorováních padlím ječmene napadeno 10 a více % rostlin (25 BBCH) nebo odnoží (32 BBCH). Na začátku metání se hodnotí napadení dvou horních listů. Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

KUKUŘICE (RF 12–15 BBCH)

Mrazová poškození vzešlých rostlin kukuřice poměrně dobře regenerují, na některých porostech zůstávají pouze listové deformace přibližně u čtvrtiny rostlin (okres Jeseník, Javorník – Ves).

Na více porostech (např. Javorník – Ves v okrese Jeseník) je zjištěno střední až silné zaplevelení zejména **pýrem plazivým (*Agropyrum repens*)**, **ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*)**, **merlíky (*Chenopodium* sp.)**, **lipnicí roční (*Poa annua*)** i jinými druhy plevelů.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 19–39 BBCH)

Kromě prvních slabých výskytů larev **vrtalek (*Liriomyza* sp.)** v listech v okrese Opava (Opava předměstí) vesměs bez výskytu chorob a škůdců, ale lokálně jsou porosty hrachu silně zapleveleny **heřmánky (*Chamomilla* sp.)** (Bílý Potojk v okrese Jeseník).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65–71 BBCH)

Na některých porostech bylo provedeno ošetření proti **hlízence obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)**.

Střední výskyty **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** byly zjištěny ještě v okresech Jeseník (Javorník) a Olomouc (Velká Bystřice), jinak všeobecně již výskyty slábnou.

Výskyt brouků se sleduje na rostlinách 2 x týdně v období od kvetení řepky (asi 30 % květů na hlavním stonku otevřených) do plného květu (asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají), fáze 63-65 BBCH, a 1 x týdně v období dokvétání (velké množství korunních lístků již opadlo) do konce květu, fáze 67-69. Kontroluje se vždy namátkově vybraných 25 rostlin na protilehlých okrajích pozemku (celkem 50 rostlin).

Ošetření se provede u porostů, kde je v průměru 1 a více brouků na 1 rostlinu.

V šešulích se zejména na okrajích pozemků začínají objevovat první larvy **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)**.

Ošetření insekticidy, v době, kdy jsou již vylíhlé larvy šešulových škůdců, je neúčinné!

MÁK (RF 26–35 BBCH)

Až střední výskyt **plísně makové (*Peronospora arborescens*)** je hlášený z okresu Prostějov (Lešany).

Střední až silné zaplevelení **trávníky (*Gramineae*)** pleveli, **pcháčem rolním (*Cirsium arvense*)**, **merlíky (*Chenopodium* sp.)**, **svízelem (*Galium* sp.)** je hlášeno z okresu Jeseník (Skorošice).

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 15–41 BBCH)

U mrazem poškozených porostů pokračuje obrůstání (v okresech Olomouc, Karviná), dá se počítat s mírným zpožděním vegetace.

První výskyt imag mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) byl zaznamenán 20.5. v okrese Jeseník (Javorník – Ves).

ŘEPA (RF 12–27 BBCH)

Na většině lokalit pokračuje přelet mšice makové (*Aphis fabae*) ze zimních hostitelů, výskyty v porostech cukrovky jsou zatím slabé.

Ošetření se signalizuje u semenaček při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

CHMEL (RF 13–26 BBA)

Porosty s chladovým poškozením dále regenerují (Prosenice v okrese Přerov). Ve chmelnicích probíhá zavádění výhonů chmele na drátky, někde již bylo ukončeno.

18.5. byly zjištěny první slabé výskyty plísňě chmele (*Pseudoperonospora humuli*) v okresech Olomouc (Velký Týnec) i Přerov (Nelešovice).

Pokračuje střední výskyt dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*) v okrese Přerov (Nelešovice, Prosenice), u mšice chmelové (*Phorodon humuli*) byl zaznamenán výskyt okřídlených samic.

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 67–74 BBCH)

Střední výskyty padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) na náchylných odrůdách (zejména Idaret) jsou zjišťovány v okresech Jeseník (Javorník – Město), Olomouc (Vilémov u Litovle) a Prostějov (Dětkovice).

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Střední výskyty mšic (*Aphididae*) jsou zaznamenávány na dalších lokalitách v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Prostějov (Dětkovice).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Střední až silné výskyty samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) byly zaznamenány odchylem do feromonových lapáků v okresech Nový Jičín (Příbor, Štramberk) a Prostějov (Dětkovice), vrchol první letové vlny připadá na 13.5.

Přilét samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 69–73 BBCH)

Střední poškození listů vlnovníkem trnkovým (*Eriophyes similis*) jsou zjišťovány u drobných pěstitelů v okresech Jeseník (Javorník – Město) a Přerov (Přerov, Stará Ves). Až střední výskyt mšic (*Aphididae*) je hlášený z okresu Jeseník (Javorník – Město), kde bylo zjištěno i střední poškození plodů pilatkami (*Hoplocampa sp.*) na neošetřených stromech.

Výskyt kolonií mšic se kontroluje na 100 letorostech (10 míst x 5 stromů x 2 letorosty) v období prvního opadu plodů po odkvětu až zbarvování plodů, fáze 71-81 BBCH (orientačně duben až červenec).

Ošetří se porosty, kde je 5 a více % letorostů napadeno koloniemi mšic.

U pilatek se kontroluje výskyt plodů s vajíčky na 100 květech (nejvyvinutějších-středových) ze 100 růžic (10 míst x 5 stromů x 2 růžice á 1 květ) v období opadu většiny korunních lístků, fáze 67 BBCH.

Ošetření se signalizuje při začátku líhnutí housenic v sadech, kde je 5 a více % napadeno vajíčky pilatek. Pozdější ošetření má výrazně menší účinnost!

Většinou střední výskyty **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** byly zaznamenány odchycem samců do feromonových lapáků v okresech Jeseník (Javorník – Město), Nový Jičín (Štramberk), Opava (Opava) a Prostějov (Kelčice).

Přilet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná.

Pouze v letech s nízkou násadou plodů a velmi vysoké populační hustotě obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přilety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek